

Написано от Христо Христов
Сряда, 03 Април 2013 10:30

Политическите партии трескаво редят депутатските си листи за 42-то Народно събрание. Един от въпросите, които стои пред тях е дали ще се възползват от законата възможност да приложат „тиха лустрация“ на онези кандидати за народни представители, които са свързани с комунистическите тайни служби?

„Тиха лустрация” преди регистрация на листите

Законът за досиетата разполага с процедура, по която лидерите на политическите партии могат да поискат от комисията по досиетата да извършат предварителна

Написано от Христо Христов
Сряда, 03 Април 2013 10:30

проверка на кандидатите за депутати за принадлежност към бившата Държавна сигурност и разузнавателните органи на БНА.

Така законът за досиетата без да съдържа лустрационни текстове създава възможност при наличието на политическа воля ръководствата на партии да не допускат в парламента лица, свързани с репресивния апарат на БКП, ако приложат предварителна проверка, която през последните години придоби публичност като „тиха лустрация“.

За нея е необходимо партийният лидер или ръководство да поиска писмена декларация от кандидатите за депутати да бъдат проверени за агентурно минало. Втората стъпка е списъците с кандидатите да бъдат изпратени на комисията по досиетата. Независимият държавен орган извършва проверката, но не обявява публично резултатите, а те се изпращат до подателят им – партийният лидер или ръководство на партията.

Така в резултат на получените данни от проверката партията може да отсее кандидатите с досиета (при условие, че е приела да не допуска такива лица в листите си) преди още те да бъдат официално регистрирани.

Началото на предварителните проверки

Тази практика стартира още на парламентарните избори през лятото на 2001 г. Тогава лидерът на СДС Иван Костов призова влизащия в политиката Симеон Сакскобургготски да провери своите кандидати за народни представители от НДСВ за агентурно минало. Бившият монарх прие хвърлената ръкавица и направи такава проверка, като в последния момент някои от сигурните кандидати за парламента бяха извадени от листите.

На парламентарните избори през 2005 г. подобна проверка не беше извършена, тъй като през април 2002 г. НДСВ заедно с депутатите от БСП и ДПС отмениха закона за досиетата и комисията „Андреев“ беше закрыта.

Написано от Христо Христов
Сряда, 03 Април 2013 10:30

За изборите за 41-то Народно събрание традиционно проверка за агентурно минало беше извършена от Синята коалиция.

До момента партиите със сериозен потенциал за влизане в 42-то Народно събрание не са демонстрирали желание за следването на подобна политика. Или поне не са я огласили.

Само Кунева с искане за чисто минало към кандидат-депутатите

Единствено лидерът на Лидерът на „Движение България на гражданите“ Меглена Кунева публично заяви, че едно от изискванията за кандидатите за депутати е тяхната непринадлежност към структурите на Държавна сигурност.

От ГЕРБ, които в предишния парламент подкрепиха отварянето на досиетата и приеха поправки в закона, с които разшириха неговото приложение, не са отправили такова послание за разлика от местните избори през есента на 2011 г., когато приложиха [пре дварителна проверка за част от кандидатите си за местната власт.](#)

Тогава от партията на Бойко Борисов допуснаха

[някои изключения предимно в малки населени места](#)

и в Русе, където кандидатът на ГЕРБ Пламен Стоилов, бивш кадрови служител в ДС, спечели кметския стол.

Очевидно и при предстоящите парламентарни избори ГЕРБ ще следват тази политика на изключения. От обявените вчера водачи на листи стана ясно, че за Добрич тя ще се води от бившия депутат на партията в предишния парламент Румен Иванов, който също е бивш кадрови служител на ДС.

Дори и да не бъдат проверени предварително кандидати за народни представители от политическите партии и коалиции, след регистрацията им комисията по досиетата извършва задължителна проверка, чиито резултати вече се обявяват публично и сътрудниците на комунистическите служби не могат да останат скрити преди самия вот.

Агентите сред кандидатите за народни представители през 2009 г.

За парламентарните избори през лятото на 2009 г. комисията по досиетата провери общо 3234 кандидати за депутати (1163 лица не са подлежали на проверка, тъй като към закриването на ДС през 1991 г. не са били пълнолетни и съответно не са могли да бъдат вербувани). От проверените с досиетата се оказаха общо 139 кандидат-депутати от различни политически формации и коалиции.

Политическите партии, които влязоха в 41-то Народно събрание, вписаха в листите си следния брой сътрудници на ДС или на разузнавателните органи на БНА:

ДПС – 25 сътрудници;

БСП – 14 сътрудници;

РЗС – 9 сътрудници;

ГЕРБ – 5 сътрудници;

Атака – 4 сътрудници.

Разбира се, не всичките от са станали депутати, тъй като не са били на избираеми места. Най-много депутати с досиета в предишния парламент успя да вкара ДПС. Въпреки че [Ахмед Доган](#) преди два месеца подаде оставка като лидер на партията движението ще продължи да се оглавява от агент на ДС в лицето на новия председател [Лютви Местан](#).

Ако се запази моментната конюнктура, при която партиите да не обърнат сериозно внимание и да не използват предварителната проверка, няма да е изненада, ако резултатите за 42-то Народно събрание бъдат приблизително същите, а може би и по-негативни.

Как се е използвала **предварителната проверка по закона за досиетата** през последните години - [вижте тук](#).